

O potrzebie katechezy mistagogicznej w parafii

The Need for Mystagogical Catechesis in the Parish

Przeżywany w Kościele Powszechnym Rok Wiary skłania do refleksji na temat współczesnych form katechezy parafialnej. Jak pokazuje praktyka, w większości wspólnot parafialnych w Polsce prowadzona jest katecheza inicjacyjna dzieci i rodziców, przygotowująca do Pierwszej Komunii Świętej oraz katecheza dla młodzieży przed przyjęciem sakramentu bierzmowania. W różnych formach organizuje się również katechizację młodzieży ponadgimnazjalnej przed zawarciem sakramentu małżeństwa. Wreszcie, w ramach katechezy permanentnej funkcjonuje w parafialnych wspólnotach formacja w ruchach i grupach katolickich, duszpasterstwach specjalistycznych itp. Dzięki takim inicjatywom dzieci, ludzie młodzi oraz dorośli odnajdują swoje miejsce i rolę w Kościele.

Troszcząc się o rozwój wiary dzieci i młodzieży, należy zwrócić uwagę, aby wśród różnorodnych inicjatyw duszpasterstwa katechetycznego w parafii nie zabrakło miejsca dla katechezy mistagogicznej. W celu pogłębienia więzi i świadomości sakramentalnej ten wymiar katechezy konieczny jest zwłaszcza na etapie formacji dzieci przed i po Pierwszej Komunii Świętej. Głębokie doświadczenie i przeżycie pierwszego pełnego udziału w Eucharystii domaga się nieustannej troski całej wspólnoty parafialnej, aby dzieci w kolejnych klasach (III–VI) mogły pielęgnować swoje zjednoczenie z Jezusem Chrystusem w Komunii św. Od kilku lat funkcjonuje w Kościele w Polsce postulat ożywienia katechezy parafialnej na tym etapie edukacyjnym dzieci, co zostało zapisane również w *Podstawie Programowej Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce* z 2010 r.¹ Spójrzmy zatem na istotne elementy katechezy mistagogicznej, nowe możliwości i rozwiązania oraz cele, które warto podejmować w trosce o rozwój religijny dzieci i młodzieży.

¹ Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa Programowa Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce*, Kraków 2010, s. 49.

Posługa katechetyczna w parafii

Miejscem, które w dziele katechizacji odgrywa najistotniejszą rolę, jest parafia. Proboszcz, który – jak mówi *Kodeks Prawa Kanonicznego*, sprawuje pasterską pieczę nad określoną wspólnotą wiernych, szczególnym przedmiotem tej troski winien uczynić dzieło katechizacji. *Proboszcz jest obowiązany zatroszczyć się o to, ażeby przebywającym w parafii głoszone było nieskażone słowo Boże. Stąd zabiega o to, by wierni byli właściwie o prawdach wiary pouczeni, zwłaszcza przez głoszenie homilii w niedziele i święta nakazane oraz przez nauczanie katechetyczne. (...) W sposób szczególny troszczy się o katolickie wychowanie dzieci i młodzieży. Wszelkimi siłami zabiega, korzystając także z pomocy wiernych, ażeby ewangeliczne orędzie dotarło również do tych, którzy przestali praktykować albo nie wyznają prawdziwej wiary*².

W warunkach polskich ta troska o katolickie wychowanie dzieci i młodzieży nabiera bardzo konkretnego wyrazu, ze względu na naukę religii w szkołach oraz katechezę parafialną. Każdy proboszcz zobowiązany jest zatroszczyć się – oczywiście zachowując relacje zarówno podporządkowania, jak i autonomii (nauczania religii) wobec szkoły – o charakter katechezy szkolnej, która realizowana jest w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie jego parafii. To jednak nie wszystko. Miejscem, w którym dokonuje się posługa katechetyczna Kościoła, jest przede wszystkim parafia. W tym dziele to ona odgrywa najistotniejszą rolę. Nauczanie religii w szkole prowadzić ma do tego, by odpowiednie wychowanie i nauczanie owocowało wtajemniczeniem chrześcijańskim, życiem sakramentalnym, które nie może przecież dokonywać się w szkole, a które dokonuje się we wspólnocie parafialnej³.

Ze względu na fakt, iż pierwszoplanowym miejscem katechezy jest parafia, nauczanie religii w szkole domaga się uzupełnienia o parafialne duszpasterstwo katechetyczne dzieci i młodzieży. Jakkolwiek ten rodzaj katechezy napotyka na pewne trudności, zwłaszcza natury organizacyjnej, niemniej jednak powinny one w każdej parafii być pomyślnie rozwiązane, aby dzieci i młodzież nie traktowały nauki religii wyłącznie jako jednego z przedmiotów nauczanych w szkole,

² *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kan. 528 § 1, Pallottinum 1983 (dalej: KPK).

³ Por. Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium Katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce*, 37, 43, 51, Kraków 2001 (dalej: PDK).

lecz by mogły również czerpać siłę z bezpośredniego kontaktu z Bogiem w liturgii i sakramentach świętych⁴. Nauczanie religii w szkole i posługa katechetyczna Kościoła wzajemnie się zatem uzupełniają. Katecheza w szkole jest tylko częścią tego zbiorowego obowiązku Kościoła, częścią jego podstawowej posługi duszpasterskiej⁵.

Podkreślanie takiego sposobu rozumienia dzieła katechizacji jest bardzo istotne z perspektywy duszpasterzy i katechetów, ale także, a może przede wszystkim, z punktu widzenia samych uczniów i ich rodziców. Doświadczenia innych krajów, jak chociażby Irlandii, pokazują, że „zamknięcie” posługi katechetycznej w budynku szkoły zaowocowało w bardzo krótkim czasie brakiem kontaktu młodych ludzi, a później już całych rodzin z parafią. Parafia stała się czymś drugoplanowym, a wręcz zupełnie w dziele katechizacji niepotrzebnym. Tymczasem, o czym była już mowa wyżej, miejscem, które w posłudze katechetycznej odgrywa rolę najistotniejszą, nie jest szkoła, tylko parafia.

Rola księdza proboszcza, który sprawuje nad parafią pasterską pieczę, jest w tym względzie niezastąpiona. Potrzebne są zatem parafialne spotkania katechetyczne, a nawet, jak wskazuje *Dyrektorium Katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce*, tworzenie Parafialnych Rad Katechetycznych. W ich skład wchodzi: proboszcz, wikariusze parafialni, wszyscy katecheci pracujący na terenie parafii oraz inni przedstawiciele parafii⁶. Wspólne spotkania wszystkich tych osób (także Rady Duszpasterskiej, gdy nie ma Katechetycznej) będą okazją do wymiany doświadczeń i troski o staranne wychowywanie i prowadzenie katechizowanych do zjednoczenia z Chrystusem, które dokonuje się przede wszystkim w życiu sakramentalnym. Doskonale tłumaczy to *Dyrektorium Katechetyczne*, kiedy mówiąc o posłudze katechetycznej w parafii, wskazuje na zadania, jakie spoczywają w tym względzie na księdzu proboszczu, który powinien:

- troszczyć się o odpowiednie zaprogramowanie posługi katechetycznej w parafii, by była właściwie zorganizowana i pokierowana, a także dbać o należyty jej poziom,
- integrować katechezę i nauczanie religii w szkole z całym duszpasterstwem parafialnym, zwłaszcza z programem ewangelizacyjnym

⁴ Por. Jan Paweł II, *Przemówienie do biskupów polskich w czasie wizyty „ad limina” w Rzymie* (2 II 1998); PDK, 106; Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska „Catechesi tradendae”*, 67 (dalej: CT).

⁵ Por. PDK, 82, 120.

⁶ Por. PDK, 143.

- wspólnoty kościelnej, jak również troszczyć się o zapewnienie więzi między katechezą parafialną i szkolną a sakramentami i liturgią oraz innymi działaniami duszpasterskimi,
- okazywać szczególną dbałość o prawidłową organizację nauczania religii w szkole, o właściwy poziom tej posługi,
  - zapewnić więź posługi katechetycznej w parafii z całym programem duszpasterskim diecezji,
  - troszczyć się o prowadzenie katechezy przygotowującej do uczestnictwa w sakramentach, zwłaszcza zorganizowanie nauczania katechetycznego, trwającego odpowiedni okres czasu, dla dzieci, w celu zapewnienia im właściwego przygotowania do pierwszego przyjęcia sakramentu pokuty, Najświętszej Eucharystii i bierzmowania,
  - zatroszczyć się o to, by dzieci po przyjęciu Pierwszej Komunii Świętej w dalszym ciągu pogłębiały swą formację katechetyczną,
  - wprowadzać różne formy katechezy dla młodzieży i dorosłych w celu oświecenia i pogłębienia ich wiary⁷.

W odniesieniu do omawianego zagadnienia, należy zwrócić uwagę zwłaszcza na wskazane powyżej elementy formacji sakramentalnej i katechezy mistagogicznej, zwłaszcza troskę wspólnoty parafialnej i księdza proboszcza o rozwój i pogłębienie więzi sakramentalnej dzieci, które przyjęły Komunię świętą.

Czym jest katecheza mistagogiczna?

Podjmując próbę odpowiedzi na postawione pytanie, trzeba nam sięgnąć do doświadczenia Kościoła pierwszych wieków, który w swoim działaniu charakteryzował się silnym nurtem mistagogicznym, polegającym na ciągłym pogłębianiu i wprowadzaniu wiernych w misterium Chrystusa. Posługa katechetyczna w tamtych czasach opierała się głównie na formacji chrześcijan, zmierzającej do głębszego i bardziej świadomego przeżywania wiary, a zwłaszcza korzystania z sakramentów. Zadaniem katechezy mistagogicznej, która następowała bezpośrednio po udzieleniu sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, było wyjaśnianie neofitom znaczenia przyjętych sakramentów i ukazywanie praktycznych postaw życiowych. Współczesny powrót do źródeł i doświadczenia starożytnego Kościoła w różnych dziedzinach

---

⁷ Por. PDK, 140.

życia religijnego spowodował, iż zauważa się również ożywienie ducha i funkcji mistagogicznej w katechezie. Nowa *Podstawa Programowa Katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* oraz *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach* wprowadza pojęcie katechezy mistagogicznej na etapie nauczania religii w klasach IV–VI szkoły podstawowej⁸. Jak zauważa K. Miasiaszek, powrót terminu mistagogia i katecheza mistagogiczna to niełatwy proces we współczesnej myśli katechetycznej i teologicznej. *Pojęcie mistagogii nieczęsto pojawia się w leksykonach, słownikach czy encyklopediach, jak również w opracowaniach katechetycznych. Nieobecność ta może zastanawiać, a nawet budzić pewien rodzaj niepokoju, gdyż mistagogia nie należy do nieznanych pojęć w katechezie, wręcz przeciwnie, jest jedną z tych kategorii, które decydują o określeniu jej istoty czy tożsamości*⁹. W świetle założeń programowych katechezy w Polsce uczniowie, którzy przeżyli już czas chrześcijańskiej inicjacji przez spotkanie z Chrystusem w sakramencie pokuty i pojednania oraz w pełnym uczestnictwie w Eucharystii, mają rozwijać swoją więź z Bogiem i Jezusem Chrystusem przez coraz bardziej świadome uczestnictwo w życiu sakramentalnym. Dlatego w procesie katechizacji stawia się pytanie o dalsze losy i pielęgnowanie kontaktu dzieci z Bogiem, ich miejsce we wspólnotcie Kościoła i osobistą odpowiedź na Boże dary¹⁰.

Współcześnie kierunek dla rozumienia i miejsca mistagogii w katechezie określa *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wskazując na związek z „katechezą liturgiczną”, kładąc akcent na wprowadzanie w misterium Chrystusa, jako przejście *od tego, co widzialne, do tego, co niewidzialne, od znaku, do tego, co oznacza, od ‘sakramentów’ do ‘misteriów’*¹¹. Takie rozumienie mistagogii ukazuje bardziej dynamiczny charakter procesu katechizacji, w którym każdy katechizowany może doświadczyć nie tylko spotkania z pewnym zasobem wiedzy, ale w sposób autentyczny może uczestniczyć w misteriach Chrystusa. Katechetyczne uczestnictwo i pielęgnowanie więzi katechizowanych z Bogiem na tym etapie edukacyjnym odbywa się przez doskonalenie umiejętności modlitwy, wyznawania wiary, a przede wszystkim

⁸ Por. Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa Programowa Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce*, s. 37; por. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, Kraków 2010, s. 67.

⁹ K. Miasiaszek, *Mistagogia w katechezie*, [online], [dostęp: 14 listopada 2012]. Dostępny: http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TA/TAK/km_mistagogia_wk.html

¹⁰ Por. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, s. 67.

¹¹ *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1075, Pallottinum 1994.

przez zachętę do czynnego udziału w liturgii i życie zgodne z zasadami chrześcijańskimi. Program katechetyczny charakteryzuje się strukturą egzystencjalną, aby motywować uczniów do samodzielnej i wyężonej analizy oraz interpretacji postaw i doświadczenia własnego życia w świetle słowa Bożego i wiary. Wzbudzenie w katechizowanych zainteresowania problematyką religijną w sposób znaczący wpływa na pogłębianie świadomości i wiedzy religijnej, a także na kształtowanie postaw moralnych, których źródłem jest wiara. Cechą istotną rozwoju dziecka na etapie klas IV–VI jest przechodzenie od religijności autorytarnej do próby osobistego nawiązania kontaktu z Bogiem, dlatego tak ważny jest odpowiedni wpływ i świadectwo dorosłych, zwłaszcza autentyczna postawa i praktyka życia wspólnoty wierzących.

Podsumowując refleksję nad rozumieniem i kształtem współczesnej katechezy mistagogicznej, możemy stwierdzić, iż jej podstawowe zadanie związane jest z wprowadzeniem katechizowanych w rozumienie różnych form życia liturgicznego, a zwłaszcza – jak podkreśla K. Misiaszek – wymiaru celebratywnego, misteryjnego oraz egzystencjalnego liturgii¹². Służebna rola katechezy wobec liturgii, realizowana zarówno w szkolnym nauczaniu religii, jak również w katechezie parafialnej, wprowadzi katechizowanych w przestrzeń rozumienia celebrowanej liturgii Kościoła i doświadczenie spotkania z żywym Bogiem, przez co będzie w sposób skuteczny kształtować postawy i praktykę życia religijnego.

Formy parafialnej katechezy mistagogicznej

Wobec powyższej kwestii, zasadnym staje się postulat ożywienia katechezy mistagogicznej w parafii, gdyż to wspólnota parafialna jest naturalnym miejscem dla praktykowania, przeżywania i świadczenia o autentycznej więzi z Bogiem. Należy stwierdzić na tej podstawie, iż przede wszystkim parafia jest uprzywilejowanym miejscem dla katechezy mistagogicznej, katechezy liturgicznej, gdzie Kościół wypełnia swoje zadanie uświęcania – celebrowania i wychowania – wtajemniczenia. Na uprzywilejowane miejsce parafii dla katechezy mistagogicznej zwraca uwagę K. Misiaszek, wskazując, iż zadania tego nie wypełni w całości szkoła, *głównie z racji faktu, że szkoła nie jest w ścisłym znaczeniu tego terminu wspólnotą eklezjalną, a tym*

¹² Por. K. Misiaszek, *Mistagogia w katechezie*.

samym nie tworzy odpowiednich warunków do zrealizowania pełnego wymiaru inicjacyjnego. Ponadto obecność lekcji religii w obszarze obowiązkowej edukacji sprawia, że dowartościowuje najbardziej ten rys, jaki jest właściwy szkole (poznawczy i wychowawczy), jakby zapominając o swoim wymiarze wtajemniczenia, decydującym bodaj w największym stopniu o tożsamości i oryginalności chrześcijańskiej formacji. Tym samym szkolne nauczanie religii nie jest także w stanie być pełną katechezą eklezjalną¹³.

Analizując jednocześnie różny charakter wspólnot parafialnych i potrzeby wiernych, postulat katechezy parafialnej zbiega się z koniecznością wskazania różnorodnych form, które mogłyby zagwarantować jej pełny liturgiczny, a więc i mistagogiczny, charakter. Posługa katechetyczna, a zwłaszcza katecheza parafialna – jak naucza bł. Jan Paweł II – wyjaśnia, interpretuje liturgię, gwarantując niejako, aby ta nie została sprowadzona do czystego rytualizmu, a liturgia chroni katechezę przed czystym intelektualizmem poprzez jej ożywianie życiem sakramentalnym¹⁴. Jeśli spojrzymy na całe historyczne bogactwo Kościoła, będziemy mogli pełniej zrozumieć wzajemne powiązania tych dwóch filarów życia Kościoła. Wzajemne relacje między liturgią a katechezą zaznaczyły się szczególnie w Kościele pierwszych wieków chrześcijaństwa. Był on wyraźnie przesiąknięty liturgią, wychowaniem i doprowadzeniem do niej wiernych. Przez chrzest człowiek stawał się wyznawcą Chrystusa i mógł w ten sposób pełniej uczestniczyć w celebracji liturgicznej. Wieki późniejsze naznaczone były różnymi poglądami, które kształtowały tę wzajemną relację. W średniowieczu w życiu Kościoła dominowała liturgia, choć zaczęła ona przybierać postać pobożności prywatnej, co z kolei godziło w pobożność wspólnotowo-sakramentalną. Prąd naturalizmu i intelektualizmu, jaki pojawił się w oświeceniu, osłabił zaangażowanie w liturgię parafialną, a skierował większą uwagę na naukowy aspekt wiary. W pierwszej połowie XX w. w świecie zaczął rozwijać się i dominować ruch odnowy liturgicznej. Ludzie, którzy podjęli się zadania odnowienia życia religijnego wiernych w parafiach, postawili sobie za cel reformę liturgii, która ma być fundamentalnym elementem w kształtowaniu życia wiary. Podstawą właściwego uczestnictwa w życiu liturgicznym wspólnot parafialnych było odpowiednie wychowanie i uformowanie wiernych do tej rzeczywistości. Reforma ta miała doprowadzić

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. CT, 23.

do głębszego i czynnego uczestnictwa w liturgii. Odnowa samej liturgii dotyczyła głównie języka oraz zrozumienia znaków i gestów pojawiających się w czynnościach liturgicznych¹⁵. Dlatego zadawano sobie często pytanie: czy katecheza przekazuje wiedzę o liturgii, czy też wychowuje do liturgii i przez liturgię? Odpowiedzi na nie podjęli się Ojcowie Soborowi zgromadzeni na Soborze Watykańskim II, co doprowadziło do znamienego stwierdzenia, iż *Liturgia (...) jest szczytem, do którego zmierza działalność Kościoła i (...) jest źródłem, z którego wypływa cała jego moc*¹⁶. Myśl Ojców Soborowych uświadamia, jak wielką wartość odgrywa w życiu Kościoła liturgia, pierwsze i niezastąpione źródło, z którego wierni czerpią ducha prawdziwie chrześcijańskiego¹⁷. Z powyższego stwierdzenia soboru można wyciągnąć wniosek, że liturgia jest fundamentem dla różnych dziedzin duszpasterstwa, zwłaszcza zaś dla katechezy staje się zasadniczym punktem odniesienia. Katecheza bowiem skoncentrowana na osobie Jezusa Chrystusa prowadzi uczniów i czerpie ze źródła, jakim jest liturgia. Uwyrażnia się tutaj ważność katechezy, która ma prowadzić do liturgii, czyli do Chrystusa, który działa również dzisiaj dzięki mocy Ducha Świętego. W ten sposób człowiek wierzący rozpoznając i posługując się językiem znaków, wchodzi w żywą relację, spotkanie ucznia z Mistrzem.

Poszukując płaszczyzn tego spotkania, winniśmy przede wszystkim spojrzeć na rzeczywistość liturgii. Liturgia jest bowiem wielkim skarbcem, który zawiera w sobie różne znaki i symbole. Dopiero właściwe odczytanie i zrozumienie tych znaków pozwala uczestnikowi poznać głębiej to, co się tu i teraz dokonuje. Bardzo często można się spotkać z postawą ignorancji wobec niektórych znaków i gestów pojawiających się w akcji liturgicznej. Różne zapewne są przyczyny takiego stanu rzeczy, może to być ignorancja niezawiniona, lecz może to być także zaniedbanie zaistniałe na płaszczyźnie kształcenia katechizowanych. Katecheza systematyczna ma bowiem za zadanie doprowadzić katechizowanych do zrozumienia, a co za tym idzie – do czynnego i owocnego udziału w liturgii. Obok liturgii, katecheza posiada tę zaszczytną i odpowiedzialną misję prowadzenia człowieka do spotkania z Bogiem.

¹⁵ Por. M. Majewski, *Propozycja katechezy integralnej*, Łódź 1978, s. 70–71.

¹⁶ Sobór Watykański II, *Konstytucja o liturgii*, 10, w: *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Pallottinum 1967 (dalej: KL).

¹⁷ Por. KL, 14.

Z drugiej jednak strony, sama liturgia jest dla uczestników pierwszą katechezą. Posługiwanie się słowem i przepowiadanie Chrystusowej Ewangelii daje podstawę do powyższego stwierdzenia. Czynności liturgiczne, zwłaszcza sakramentalne, stają się szczególną katechezą, podczas której sam Jezus Chrystus staje w zgromadzeniu wiernych i naucza. Na tej podstawie możemy uznać ważność i doniosłość troski o kształt liturgii oraz zrozumienie znaków i symboli religijnych przez współczesnych uczniów Chrystusa. Parafia, jej wierni oraz budynki stają się zatem miejscem katechezy mistagogicznej – przez sam fakt udziału w sprawowanej tam liturgii.

Czerpiąc wiedzę z doświadczenia wielowiekowej tradycji Kościoła, a jednocześnie analizując współczesne formy katechezy liturgicznej w parafii, możemy wskazać dwa zasadnicze nurty katechezy mistagogicznej, o które warto zatroszczyć się we wspólnotach parafialnych. Będzie to organizowanie katechezy parafialnej dzieci, które przyjęły Pierwszą Komunię Świętą i potrzebują wprowadzenia w życie sakramentalne, w formie pośredniej i bezpośredniej, obejmującej:

Niewątpliwie, we współczesnym świecie, wypełnionym różnego rodzaju znakami i symbolami, człowiek potrzebuje odpowiednich drogowskazów, aby nie zagubić się lub zbłądzić. Dotyczy to również dzieci, które wprowadzone w życie sakramentalne podczas Pierwszej Komunii Świętej potrzebują przewodników na dalszej drodze wiary, aby mogły pogłębiać osobistą więź z Bogiem i wspólnotą Kościoła. Dlatego ciągle aktualnym jest postulat koniecznej współpracy środowisk wychowawczych, a zwłaszcza rodziny, szkoły i Kościoła, którego owocem będzie pomoc w ukazaniu właściwego miejsca wiary w życiu codziennym dzieci i młodzieży. Odpowiedzialność za rozwój duchowy najmłodszych członków parafii spoczywa zatem nie tylko na księdzu

proboszczu i osobach duchownych, ale rozszerza się także na pozostałych wiernych, którzy zaproszeni są do wspólnej posługi katechetycznej. Zadaniem tejsze posługi będzie przede wszystkim:

- pomoc w zrozumieniu, odkryciu wartości i znaczenia sakramentów w życiu chrześcijańskim,
- przygotowanie do celebracji sakramentów,
- towarzyszenie i pomaganie w żywym uczestnictwie sakramentalnym, eklezjalnym i liturgicznym,
- dawanie świadectwa wiary i skuteczności sakramentów,
- uczenie postawy życia zgodnej z praktykowaną wiarą.

Korzystając z bogactwa wspólnoty parafialnej, warto zadbać o organizację różnego rodzaju katechez, np. katechezy obrzędu – polegającej na doprowadzeniu do zrozumienia akcji liturgicznej, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi, aby nie uczynić z niej rytualizmu; katechezy pogłębienia wiedzy sakramentalnej, czyli działania sakramentalnego, rozumianego jako równowaga pomiędzy *ex opere operato* a *ex opere operantis*, oraz udziału wierzących w misterium Chrystusa.

Realizowana w sposób systematyczny katecheza parafialna niewątpliwie może przyczynić się do ożywienia ducha wiary, świadomego przeżywania liturgii i spotkania z osobowym Bogiem, a także do animacji wspólnot parafialnych. Dzięki temu, z jeszcze większym dynamizmem wierni, poprzez katechezę, będą uczestniczyli w budowaniu wspólnoty Kościoła, wychowując także do rozumienia jego istoty, prawdziwej natury, jego celów i zadań. To wreszcie ważny dzisiaj element kształtowania przynależności i tożsamości z Kościołem, zarówno emocjonalnej, jak i faktycznej, szczególnie w kontekście kryzysu poczucia przynależności wiernych do wspólnot parafialnych oraz kryzysu instytucji.

Summary

Various initiatives related to catechetical pastoral care aimed at developing faith among children and young people in the parish should include mystagogical catechesis. This performs a significant role in strengthening bonds and sacramental awareness specifically during the formation of children before and after receiving the First Communion. A profound experience of the first full participation in the Eucharist requires constant care from the entire parish community so that primary school children of senior years can foster their communion with Jesus Christ in the Holy Eucharist. For several years Poland has seen calls for enlivening parish catechesis aimed at primary school children, which was recorded in the Core Curriculum of Catechesis of the Catholic Church in Poland in 2010. For this reason, let us gain an insight into some of the essential elements of mystagogical catechesis, new perspectives and solutions as well as goals worth undertaking to support the religious development of children and young people.

